

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.035/2023/4.

A felperes:

felperes neve Kft. „f.a.” (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Szlamka Gergely ügyvéd (jogi képviselő címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes lakcíme)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Mousa Delal Attila ügyvéd (jogi képviselő címe)

A per tárgya:

Szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 10.G.20.414/2022/30.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes 10.G.20.414/2022/32.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperes és az alperes között 2020. július 6. napján az forgalmi rendszám forgalmi rendszámú BMW I-1 típusú gépjárműre vonatkozó adásvételi szerződés érvénytelen.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt adja a felperes birtokába az forgalmi rendszám forgalmi rendszámú BMW I-1 típusú gépjárművet.

Mellőzi a felperes elsőfokú perköltség és illeték megfizetésére kötelezését.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 635 000 (hatszázharmincötezer) forint perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 600 000 (hatszázezer) forint elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100 000 (százezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 800 000 (nyolcszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettségek e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válnak esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] A felperes mint eladó és az alperes mint vevő között 2020. június 6. napján adásvételi szerződés jött létre az forgalmi rendszám forgalmi rendszámú BMW I-1 típusú gépjármű vonatkozásában. A felek a vételárát a szerződésben 10 000 000 forintban határozták meg, amely vételár kapcsán 2020. június 6-i teljesítési dátummal számla száma. számú átutalásos számla és 2020. június 10-i keltezéssel pénztárbizonylat száma 1. számon bevételi pénztárbizonylat készült.

[2] Az adásvételi szerződés alapján az alperes tulajdonjogát a járműnyilvántartásba az illetékes közlekedési igazgatási hatóság bejegyezte.

[3] A felperes alapításától 2020. június 25. napjáig egyedüli tagja és önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetője személy 1 neve, az alperes házastársa volt. A felperes egyedüli tagja és önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetője 2020. június 25. napjától személy 2 neve. A tag és az ügyvezető személyében bekövetkezett változásokat a Fővárosi Törvényszék Cégbírósága a 2020. július 16. napján kelt Cg.végzés száma. számú végzésével bejegyezte, amely eljárás során megállapította, hogy a felperes nem érintett köztartozással.

[4] A felperes bankszámlájáról 2020. június 23. napja és 2020. december 17. napja között összesen 169 425 000 forint pénztári kifizetés történt.

[5] A felperessel szemben az adóhatóság 2020. december 17. napján végrehajtási eljárást kezdeményezett, majd a felperes felszámolását a 2021. július 16. napján érkezett kérelem alapján a Kecskeméti Törvényszék 28.Fpk.végzés száma. számú végzésével elrendelte, a felszámolás kezdő időpontja 2021. szeptember 10. napja.

[6] A felperes ügyvezetője a felszámoló felé nem tett eleget iratátadási kötelezettségeinek, nem készített tevékenységet záró beszámolót, vagyonleltárt, továbbá nem helyezte letétbe a felperes 2019. és 2020. évekre vonatkozó beszámolóját.

[7] A felperesnek a 2018. évre közzétett egyszerűsített éves beszámolója szerint a mérleg forduló napján (2018. december 31.) 94 482 000 forint rövid lejáratú kötelezettsége és 98 267 000 forint összegű forgóeszköze volt, amely utóbbiból 2 650 000 forint a pénzeszköz és 95 617 000 forint a követelés.

[8] Az adóhatóság a 2020. november 13. napján általános forgalmi adó adónemben bevallások utólagos vizsgálatát folytatta le a felperesnél a 2020. augusztus 1. napjától 2020. szeptember 30. napjáig terjedő időszakra, amely eredményeként 18 783 000 forint adóhiányt, 9 391 000 forint adóbírságot és 339 000 forint késedelmi pótlékot állapított meg. A határozat 2021. május 8. nappal vált jogerőssé. Az adótartozás összege a felszámolási eljárás kezdő időpontját megelőző napon 42 085 000 forintra emelkedett, majd a felperes felszámolási

eljárásban az adóhatóság 42 447 000 forint összegű hitelezői igényt jelentett be, amelyet a felszámoló nyilvántartásba vett.

[9] Az adóhatóság a felperesnél 2021. december 29. napján vizsgálatot indított a 2020. január 1. napjától 2021. december 9. napjáig terjedő időszakra.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[10] A felperes 2022. április 4. napján előterjesztett, majd módosított keresetében kérte a felek között 2020. június 6. napján létrejött gépjármű adásvételi szerződés érvénytelenségének a megállapítását, az alperes kötelezését a gépjármű birtokba adására és az illetékes kormányhivatal megkeresését tulajdonjoga bejegyzése érdekében. Érvényesíteni kívánt jogként a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40. § (1) bekezdés a) pontját, (1a) bekezdését és (3) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 5:21. §-át, 5:36. § (1) bekezdését, 6:89. § (1) bekezdését és 6:108. § (1) bekezdését jelölte meg. Előadta, a vagyona csökkent a per tárgyát képező szerződéssel, mivel a szerződés tárgyát képező gépjármű a tulajdonából kikerült. Hivatkozott arra, a szerződés a 2018. évi mérlegbeszámolóval igazoltan fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lévő felperes és felperes akkori ügyvezetőjének közeli hozzátartozója (házastársa) között jött létre, így mind az alperes rosszhiszeműsége, mind az ügylet ingyenes jellege vélelmezett a Cstv. 40. § (3) bekezdése alapján. Érvelése szerint nincs jelentősége annak, hogy az adóhatóság követelése a felek közötti szerződés megkötését követően keletkezett, mivel a Kúria Gfv.VII.30.091/2015/8. számú döntéséből következően a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében a „hitelező vagy hitelezők” kifejezés alatt nem csak azokat a hitelezőket kell érteni, akiknek a követelése már fennállt a vagyonszökkenést eredményező szerződés vagy jognyilatkozat megtételekor, hanem a felszámolási eljárásban figyelembe veendő összes hitelező érdeke védendő, valamennyiük tekintetében vizsgálendő a magatartás. Az alperes ellenkérelme kapcsán utalt arra, a bevételi pénztárbizonylat nem valós gazdasági eseményt rögzít, a vezető tisztségviselő közvetlen hozzátartozóival készpénzben kötött ügyletek létrejöttének bizonyítására önmagában nem elegendő az ilyen bizonylat.

[11] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, a szerződés szerinti vételárát megfizette, azt alátámasztja a bevételi pénztárbizonylat és a vételár forrására vonatkozó bankszámlakivonat. Véleménye szerint a vételár az akkori piaci értéknek megfelelt. Vitatta, hogy rosszhiszeműen járt volna el a szerződés megkötésekor, mivel tudomása szerint a felperes rendben működött, nem volt veszteséges. Megalapozatlannak tartotta, hogy a felperes 2018. december 31. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lett volna, mivel a 2018. évi beszámoló szerint a felperes adózott eredménye 785 000 forint volt, és a gépjármű értékesítését követően a felperesnek a gazdasági tevékenysége folytatásából 170 000 000 forint körüli bevétele származott.

Az elsőfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 635 000 forint perköltséget és az államnak 600 000 forint eljárási illetéket. Határozatának indokolása szerint a felperes keresetét a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott határidőn belül terjesztette elő. Rámutatott, a Cstv. 40. § (3) bekezdésében meghatározott kapcsolat fennállása esetén maga a szerződéskötés ténye megalapozza a fél rosszhiszeműségét, a másik félnek ezt nem kell bizonyítania. A vélelem megdöntése körében kell a bíróságnak vizsgálnia, hogy a bizonyítékok alátámasztják-e az adóssal szerződő fél jóhiszeműségét. Ezen felül a felperesnek kell bizonyítania, hogy a célzottan szándékolt és a másik fél által elvárhatóan ismert jellegű szerződéskötéssel oksági kapcsolatban csökkent a felszámolás alá került adós vagyona.

[13] Az ingyenesség kapcsán úgy ítélte, az alperes részéről a vételár megfizetésének a hiteles, szigorú számadású nyilvántartásban visszakereshető módon történő igazolása nem történt meg. A bizonylat ugyanis a vételár megfizetésének nem elégséges bizonyítéka annak igazolása nélkül, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv.tv.) 165. § (1) bekezdés és (3) bekezdés a) pontja szerint az értékesítés mint gazdasági esemény folyamatát tükröző összes bizonylat adatait az adós a könyvviteli nyilvántartásokban a pénzmozgással egyidejűleg rögzítette.

[14] A rosszhiszeműséget illetően értékelte, hogy az adóigazgatási eljárásban készült jegyzőkönyv azt tartalmazza, a felperes 2019. és 2020. évben is működött, bevétellel rendelkezett az alperes házastársának vezető tisztségviselői jogviszonyának megszűnését követően is, amelyre utal a 100 000 000 forint fölötti készpénzforgalom is. Rámutatott, az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában a beszámolók közzétételére vonatkozó határidő nem telt el, így a közzététel elmulasztásáért az alperes házastársa nem felelős. A szerződés megkötésekor adótartozása sem állt fenn a felperesnek, mivel az a 2020. augusztus 1. napjától 2020. szeptember 30. napja közötti időszakra került megállapításra. A 2018. évi beszámolóból pedig nem következik, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lett volna, mivel a 94 482 000 forint összegű kötelezettséggel szemben 98 267 000 forint likvid vagyonnak minősülő forgóeszköz állománnyal rendelkezett, és az adózott eredménye 785 000 forint volt. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a rosszhiszeműség vélelmének megdöntéséhez szükséges bizonyítási kötelezettségének eleget tett. Nem találta megállapíthatónak ezért, hogy a támadott jogügylet eredményeként került a felperes fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe, mint ahogyan azt sem, hogy az adásvételi szerződés megkötésének időszakában az adós fizetéseképtelenséggel küzdött, amely körülmény a hitelező érdekeinek különös figyelembevételét követelte volna meg. Utalt arra, a felperes annak kapcsán sem szolgáltatott adatot, hogy a 2020 augusztus és szeptember hónapokra 2021 évben megállapított adótartozásról az adós ügyvezetőjének, azaz az alperes házastársának és az alperesnek tudomása lett volna. A rosszhiszeműséget pedig csak az alapozhatja meg, ha célzottan történik a vagyontárgy elidegenítése a követelés fedezetének elvonása érdekében.

[15] Nem tartotta irányadónak a Kúria Gfv.VII.30.091/2015/8. számú eseti döntését, mivel a perben az egyetlen hitelező, az adóhatóság későbbi időpontban keletkezett igényét védi a kereset. A Kúria döntésétől eltérően pedig jelen per felei előtt nem lehetett ismert, hogy utóbb adótartozása keletkezik a felperesnek, amelyet nem lesz képes kielégíteni. Kitért arra, az alperes rosszhiszeműsége esetén sem lehetne alapos a kereset, mivel a perbeli szerződést követő időszakban, de a felszámolás elrendelését megelőző egy éven belül a felperesnek 170 000 000 forint nagyságrendű készpénz bevétele volt. Emellett a megtámadás

akkor lehet eredményes, ha az ügylet a hitelezők megkárosításával, követelésük kielégítési alapjának elvonásával jár. A vételár megfizetése esetén azonban a befizetett összeg ugyanúgy nem állna a felszámoló rendelkezésére, mint a következő két hónap alatt jóváírt 169 425 000 forint.

[16] Mellőzte az eljárás felfüggesztését az adóhatóság által a 2019. május 1. napjától 2020. június 30. napjáig terjedő időszakra vonatkozó jogkövetési vizsgálat befejezésig, mivel az nem érinti a perbeli szerződés érvényességének megítélését.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[17] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak a keresete szerinti megváltoztatását kérte. Érvelése szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi tényállásnak nem eleme az adós fizetése képtelensége vagy fizetése képtelenséggel fenyegető helyzete, ezért nincs jelentősége annak, hogy a támadott ügylet időpontjában az adós fizetőképessége milyen volt. Megjegyezte ugyanakkor, a 2018. évi beszámoló szerint 94 482 000 forint rövid lejáratú kötelezettség fedezeteként 2 650 000 forint pénzeszköz állt rendelkezésre, így 2018. december 31. napjától a felperes fizetése képtelenséggel fenyegető helyzete fennállt, amelyről az alperes a vezető tisztségviselővel fennálló házassága folytán tudott vagy arról tudnia kellett. Hangsúlyozta, a Kúria Gfv.VII.30.091/2015. számú döntésében elvi élel, általánosságban rögzítette, hogy nem kell már fennálló követelés kijátszására irányulnia a szándéknak. Hivatkozott arra, az alperes nem kísérelte meg bizonyítani, hogy a pénzösszeget a felperes miként használta fel vagy adta át az új ügyvezetésnek, és a gépjármű ingyenes átruházása nem tekinthető jóhiszeműnek. Megítélése szerint az alperes rosszhiszeműségét az is alátámasztja, hogy a gépjárművet korábban ellenérték nélkül használta úgy, hogy a felperessel bármilyen jogviszonyban állt volna. Az ügyletet követő egy hónapon belüli tag és ügyvezető váltás pedig azt erősíti meg, hogy az alperes házastársa nem bízott a társaság további nyereséges működésében.

[18] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult annak helyes indokaira figyelemmel.

Az ítéltábla döntésének indokai

[19] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdéseiben megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[20] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében azt

vizsgálta, helyesen jutott-e az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felek között létrejött adásvételi szerződés esetében hiányoznak a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megtámadási kereset feltételei.

[21] A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi tényállásra alapított megtámadás kizárólag a Cstv. 6. § (1) bekezdésében meghatározott bíróság előtt, a hitelező vagy az adós nevében a felszámoló által keresetlevél benyújtásával történhet, a megtámadást tartalmazó keresetlevélnek a törvényi határidőn belül meg kell érkeznie a bíróságra, hogy az hatályosan benyújtotként, érdemben elbírálásra kerülhessen. Az érvénytelenségi per megindításához a jogszabály a felszámolási eljárásba bejelentkezett hitelezőket és emellett az adóst is feljogosítja. Nem vitatottan a felszámoló által képviselt adós gazdálkodó szervezet felperesként a keresetet a jogszabályi határidőn belül terjesztette elő, így az érdemben vizsgálható volt.

[22] A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja alapján az érvénytelenség megállapításának három feltétele van: (1) a szerződéskötésnek a jogszabályban meghatározott időszakra – vagyis a felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem előterjesztését megelőző öt éven belül – kell esnie, (2) a támadott jognyilatkozatnak az adós vagyonszökkenését kell eredményeznie, amely által a hitelezői követelések fedezete csökken, (3) adós szándékának a hitelező kijátszására kell irányulnia, amelyről a másik szerződő félnek tudnia kellett vagy tudnia kellett volna. Ezen tényállási elemeket a felperesnek kell állítania és bizonyítania a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján.

A Cstv. 40. § (1) bekezdésének jogintézménye egy, a Ptk. 6:120. § (1) bekezdéséhez képest speciális csődjogi tényálláson alapul, de alapvetően a Ptk. említett főszabályához hasonlóan ugyancsak fedezetelvonó tényállást szabályoz. Alkalmazásának előfeltétele tehát a fedezetelvonás tényleges bekövetkezése. Amennyiben a szabályozás hatálya alá eső ügyletek azzal az objektív eredménnyel járnak, hogy a megkötésük, illetve teljesítésük miatt valamely hitelező a felszámolás során követelésének kisebb hányadához jut hozzá, mint amelyből a támadott ügylet hiányában részesült volna, úgy a fedezetelvonás már megvalósul. A törvényhely utóbbi két fordulatához kapcsolódik még a Cstv. 40. § (3) bekezdésében foglalt vélelem, amely alkalmazhatósága esetén a bizonyítási teher fordulását eredményezi.

[23] A felek a per tárgyát képező adásvételi szerződést 2020. június 6. napján, a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezését – 2021. július 16. napját – megelőző öt éven belül, azaz a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott időben kötötték meg. Vizsgálni kellett ennek megfelelően, hogy az adásvételi szerződés esetében megvalósulnak-e az érvénytelenség megállapításhoz szükséges további feltételek.

[24] A Cstv. 40. § (3) bekezdése jelen esetben alkalmazandó, mivel a felperes a vezető tisztségviselőjének hozzátartozójával kötött szerződést. E megdönthető törvényes vélelem a bizonyítás alóli mentesítés jogalkotói megoldása, a bizonyítási teher különös szabálya, a bírósághoz címzett felhívás meghatározott releváns tény valószínűségének elfogadására az ellenkező bizonyításáig. A vélelem folytán a bizonyítási kötelezettség átfordul, a keresettel szembeni védekezés eredményessége érdekében az alpereseknek kellett bizonyítani a vélelmezett tények fenn nem állását, azaz a rosszhiszeműség és az ingyenesség hiányát.

[25] Az adásvételi szerződésben a gépjármű átruházásának ellenértékeként a szerződő felek 10 000 000 forintot határoztak meg. Önmagában nem kizárt, hogy az adós a vagyont érintő szerződést kössön a felszámolást közvetlenül megelőzően, ez azonban a hitelezők érdekeit nem sértheti. A hitelező kielégítési alapját képező vagyonelem helyébe olyan vagyoni értékű jognak vagy helyébe lépő értéknek kell az adós vagyonába kerülni, amely értékegyenlőséget mutat a vagyonból kikerült vagyonelemmel. A hitelezői érdekek mentén elvárás, hogy mindezeknek az adós cég reorganizálását kell biztosítani (BH2016. 90. III.). Vagyonsökkenés nem következik be, csupán összetételében változik a vagyon akkor, amikor az adós vagyontárgy tulajdonjogát vételár ellenében valós forgalmi értéken ruházza át, a vevő pedig a vételárat megfizeti.

[26] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes az ingyenesség vélelmét nem tudta megdönteni. Ezt a megállapítást a felek fellebbezéssel nem támadták, ezért a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú eljárásban a felek között 2020. június 6. napján az forgalmi rendszám forgalmi rendszámú BMW I-1 típusú gépjármű tulajdonjogának átruházására irányuló szerződést ingyenesnek kellett tekinteni. Ezáltal pedig a felperes vagyona csökkent (Kúria Pfv.VI.20.412/2020/12.). Ezért az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően nem volt jelentősége annak, hogy a vételár a megfizetése esetén sem állt volna a felszámoló rendelkezésére, a szerződés megkötését követő két hónapon belül jóváírt összegekhez hasonlóan.

[27] A rosszhiszeműség vélelmének megdöntéséhez az alperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az adósnak nem volt a hitelező vagy hitelezők kijátszásának irányuló szándéka, vagy erről nem tudott, és tudnia sem kellett. Nem annak van tehát jelentősége, hogy az adós, azaz a felperes a perbeli ügylet megkötésekor fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt-e, ez nem tényállási elem, az ennek hiányában meglévő csalárd szándék esetében is megállapítható a rosszhiszeműség. A szándék megítélésakor a szerződés megkötését megelőző és azt követő körülmények lényegesek, azokból lehet következtetést levonni a jó- vagy rosszhiszemű szándéokra. A rosszhiszeműséggel összefüggésben a Kúria Gfv.VII.30.091/2015/8. számú, BH2016. 120. számon közzétett határozatában rámutatott, [29] a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt a „hitelező vagy hitelezők” kifejezés alatt nemcsak azokat a hitelezőket kell érteni, akiknek a követelése már fennállt a vagyonsökkenést eredményező szerződés vagy jognyilatkozat megtételekor, hanem a felszámolási eljárásban figyelembe veendő összes hitelező érdeke védendő, valamennyiük tekintetében vizsgálni kell, hogy a támadott szerződés a kijátszásukra irányult-e. A kereset megalapozottsága esetén ugyanis nemcsak annak a hitelezőnek a követelése kielégítésére kerülhet sor, akinek a követelése esetleg már fennállt a szerződés megkötésekor, hanem az érvénytelenség miatt a vagyontárgy visszakerül a felszámolási vagyonba és ez a vagyon a törvény kielégítési sorrendre vonatkozó szabályainak megfelelően kerül szétosztásra a hitelezők között.

[28] A Cstv. 3. § 1) bekezdés c) pontja is a hitelező fogalmát eltérően határozza meg a felszámolás kezdő időpontjáig és azt ezt követő időben. Ezért a rosszhiszeműség körében azt kell vizsgálni, hogy az ügyletkötéskor volt-e már az adósnak fennálló, vagy az ügyletkötéssel keletkező tartozása, amely elől az adós vagyont elvonták, és erről a szerződő felek tudtak, vagy tudniuk kellett. A Cstv. 40. §-a szerinti perekben tehát az adós vagyonának a hitelezők érdekében történő visszaszerzése a cél, valamennyi, a felszámolási eljárásban

hitelezői igényként bejelentett követelés kielégítési alapjának megteremtése érdekében. Amennyiben van a megtámadott ügylet megkötésének időpontjában fennálló, vagy azzal keletkező hitelezői tartozása az adósnak [Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pontjának ca) alpontja], függetlenül attól, hogy a felszámolási eljárásban bejelentett-e [Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pontjának cd) alpontja], a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja alapján az adóssal szemben a szerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozó igény érvényesíthető. Ezt alátámasztja az is, hogy a perindításra bármely hitelező, és a szerződéskötésben résztvevő adós is jogosult.

[29] Jelen esetben ezért azt kellett vizsgálni, a felek tudták-e, vagy kellő gondosság esetén tudhatták-e a szerződés megkötésekor, hogy volt-e vagy keletkezett-e tartozása az adósnak, és az elől vonják-e el az adós vagyonát. Ennek kapcsán azonban nem értett egyet az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint az alperes a rosszhiszeműség vélelmét megdöntötte.

[30] Az alperes előadta, hogy a felperesnek a perbeli adásvételi szerződés megkötésekor nem volt hitelezője. A felperes ennek kapcsán azt nem vitatta, hogy a felszámolási eljárásában hitelezői igényt bejelentő adóhatóság felé a tartozás a szerződés megkötésekor nem állt fenn. Ez azonban még nem jelenti, hogy a perbeli szerződés megkötésének időpontjában más hitelezővel szemben nem állt volna fenn a felperesnek tartozása.

[31] A felperes utoljára készített, 2018. évi mérlege szerint 94 482 000 forint összegű rövid lejáratú kötelezettsége volt, amely kiegyenlítésének hiányára utalt a felperes azzal, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt folyamatosan, mivel ilyen helyzet kizárólag kötelezettség(ek) léte esetén állhat fenn. A 2018. évi mérlegben feltüntetett kötelezettség kapcsán a Cstv. 40. § (3) bekezdésében meghatározott vélelemre tekintettel az alperesnek kellett azt bizonyítani, hogy nem állt már fenn ez az összegű kötelezettség a perbeli adásvételi szerződés megkötésekor. Az alperes házastársa, a felperes volt vezető tisztségviselője a tanúvallomásaiban nem állította, hogy a 2018. évi mérlegben feltüntetett kötelezettségeket ne ismerte volna, és azt mondta el, hogy készpénzben a felperes minden tartozását kiegyenlítették. A tanúvallomás a tartozások megfizetésének azonban nem lehet elegendő bizonyítéka annak bizonyítása nélkül, hogy a Számv.tv. 165. § (1) bekezdése és (3) bekezdés a) pontja szerint a gazdasági esemény folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a felperes a könyvviteli nyilvántartásokban a pénzmozgással egyidejűleg rögzítette, és a felperes házipénztárából vagy bankszámlájáról a pénzt ténylegesen felvette. Nyilvántartások, pénztárjelentések hiányában így nem állnak rendelkezésre olyan dokumentumok, amelyek utólagosan alátámasztanák, hogy a felperesnek a 2018. évi mérlegben feltüntetett tartozásai a perbeli adásvételi szerződés megkötésének időpontjára kiegyenlítésre kerültek volna. Azt az elsőfokú bíróság sem állapította meg, hogy a 2018. évi mérlegben feltüntetett összegű kötelezettség teljesítése megtörtént volna, csupán azt, hogy azzal szemben a felperesnek 98 267 000 forint összegű likvid vagyonnak minősülő forgóeszköze volt. Ebből azonban még nem következik, hogy a tartozás kiegyenlítése megtörtént volna, figyelemmel arra is, hogy a forgóeszközből a készpénz 2 650 000 forint volt, a többi követelés, amely csak akkor fordítható a tartozásra, amennyiben annak kötelezettje a felperes felé teljesít, amelyre nézve peradat nem merült fel, ilyen állítást az alperes a perben nem tett. Nem támasztja alá a tartozások megfizetését az sem, hogy az adóhatóságon kívül más hitelező a felszámolási eljárásban követelést nem jelentett be, mivel annak egyéb oka is lehet (például a felszámolási eljárásról való tényleges tudomásszerzés hiánya, a jogosult eredménytelennek látja az

igényérvényesítést). Mindezek alapján a perbeli adásvételi szerződés megkötésének időpontjában állt fenn a felperesnek tartozása, amely elől a felperes mint adós vagyona elvonható volt.

[32] A gépjármű tulajdonjogának átruházásával a felperes lényegében vagyontalanná vált, az alperes házastársa is azt mondta el tanúvallomásában, hogy – perbeli szerződés megkötését követően mintegy három hét múlva történt – üzletrész átruházáskor a felperesnek csupán minimális vagyona volt, az a 3 000 000 forintot sem érte el, készpénzt nem is adott át (29. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal 3. bekezdés, 7. oldal 11. és 12. bekezdés). Az alperes házastársa tanúvallomásában előadta azt is, a Covid-járvány miatti forgalomcsökkenés folytán a felperest nem szerette volna fenntartani (29. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal 2. bekezdés, 7. oldal 6. bekezdés). Az alperes házastársa azonban ennek ellenére nem a felperes végelszámolással történő megszüntetéséről döntött, hanem a gépjármű tulajdonjogának átruházását követően rövid idővel üzletrészét is átruházta, és vezető tisztségviselői jogviszonyát megszüntette, majd – az alperes által előadottak szerint – új gazdasági társaságot alapított (22. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal 1. bekezdés). Kétségtelen, a perbeli jogügyletet rövid idővel követő üzletrészátruházás és vezető tisztségviselői jogviszony megszüntetésekor a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges adózási könnyítésekről szóló 140/2020. (IV.21.) Korm. rend. 2. § (1) bekezdésére figyelemmel Számv.tv. szerinti beszámolót nem kellett elkészíteni. Elvárható azonban egy gazdálkodó szervezetben történő vezetőváltásnál, hogy a korábbi vezető tisztségviselésének utolsó napjára vonatkozóan mérleget és ehhez kapcsolódóan beszámolót készítsen, amelynek aláírásával a volt tisztségviselő felelősséget vállal azért, hogy ezzel a vagyonnal rendelkezett a cég tisztsége megszűnésének napján, míg az új vezető munkáját erre a mérlegre, beszámolóra alapítva kezdheti meg. Enélkül az elszámolás nélkül ugyanis nem tudhatja az új vezető, hogy miből induljon ki, a régi számára pedig megnyugtató, hogy tisztán elszámolva adta át a vagyont, és utólagos felelősségre vonások esetén ez megfelelő védelmet is nyújthat számára (Wolters Kluwer Jogtár Nagykommentár Cstv. 31. §-ához fűzött magyarázata). Szükséges ennek körében nyilatkozni arról, hogy az abban foglaltak az adós vagyonáról valós és megbízható képet adnak, a mérlegfordulónaptól bekövetkezett lényeges változásokról és teljességi nyilatkozatot kell tenni az átadott vagyontárgyakról és iratokról. Amennyiben az iratok és a vagyontárgyak átadása nem így történik, nem vonható le olyan következtetés, hogy a volt vezető tisztségviselők megtették volna mindazon intézkedést, amelyek a továbbműködtetést biztosítják. Érdemi jövedelemtermelő működtetés pedig az adóhatósági eljárásban készült jegyzőkönyvből nem is állapítható meg. Az adóhatóság rögzítette ugyan a bankszámlán történt pénzmozgásokat, pénztári kifizetéseket, de azt állapította meg, hogy alapbizonylatok nélkül nem bizonyított a felvett összegek felhasználása, a felperes pénztárába történő befizetés és a felperes, mint kifizető általi juttatás (16/F/1. szám alatt csatolt jegyzőkönyv 14. oldal). Ezen körülmények mellett pedig nem állapítható meg, hogy az alperes a perbeli szerződés megkötésekor jóhiszeműen járt volna el, más tényeket pedig nem bizonyított, amelyek a jóhiszeműségét támasztották volna alá.

[33] Mindezekre tekintettel a felperes és az alperes között létrejött adásvételi szerződés a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi feltételek megvalósulása folytán érvénytelen, azaz az ingyenes, rosszhiszemű szerződéssel a felperes vagyona csökkent, amely által a hitelező követelésének fedezete csökkent.

[34] A felek között létrejött adásvételi szerződés érvénytelensége folytán az ítéltáblának a Pp. 369. § (3) bekezdés e) pontja szerinti jogkörben eljárva döntenie kellett a felperesnek az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazására irányuló kereseti kérelméről is.

[35] A Cstv. 40. § (1a) bekezdésének rendelkezése szerint a jogügyletek eredményes megtámadása esetén a Ptk. érvénytelen szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a felszámoló kérheti az eredeti állapot helyreállítását. Ugyanakkor a felperes által a keresetben kért eredeti állapot helyreállítása az érvénytelenségnek nem elsődleges és nem is egyedüli jogkövetkezménye. A Ptk. XIX. Fejezete szabályozza az érvénytelenség jogkövetkezményeit. A Ptk. 6:112. § (1) bekezdése a szerződés felszámolását, olyan helyzet megteremtését célozza, mintha a szerződés eredetileg sem jött volna létre. Ennek jogi eszköze az eredeti állapot helyreállítása (in integrum restitutio). Emellett a Ptk. 6:110. § (1) bekezdése alapján a szerződést visszamenő hatállyal érvényessé nyilvánítható, és ha ezek valamelyike nem lehetséges, Ptk. 6:113 § (1) bekezdés értelmében az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértéke pénzbeli megtérítésének van helye. A szerződés érvényessé nyilvánítása egyenrangú lehetőség az eredeti állapot helyreállításával. Ha mindkettő alkalmazható, akkor a Ptk. 6:108. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érvénytelenség melyik jogkövetkezményét alkalmazza. Annak mérlegelésénél, hogy a bíróság mely jogkövetkezményt választja, jelentősége van annak, hogy a felek a szerződést milyen mértékben teljesítették, a teljesítést követően mi lett a szolgáltatások sorsa, a szerződés folytán milyen változások következtek be a felek helyzetében, és nem utolsósorban a felek perbeli nyilatkozatainak is. A mérlegelés során a bíróság főszabály szerint nincs kötve a felek kereseti, illetve viszontkereseti kérelméhez, hanem azoktól eltérő érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása mellett is dönthet, azzal, hogy nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik. (hasonlóan: BDT2018. 3802).

[36] Az adásvételi szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként a felperes az eredeti állapot helyreállítását és a gépjármű birtokbaadását kérte. A gépjármű az alperes birtokában van, a szerződés pedig a már kifejtettek szerint ingyenes volt, ezért a gépjármű felperes részére történő birtokbaadásával az eredeti állapot helyreállításának nem volt akadálya, és ekként biztosítható, hogy a vagyontárgy a hitelezői igények kielégítését biztosítsa.

[37] Mellőzte ugyanakkor az ítéltábla a felperesnek a kormányhivatal megkeresésére vonatkozó kérelmét. A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény (Kknyt.) 33. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a jármű új tulajdonosa köteles a jármű tulajdonjoga megváltozását bejelenteni a bejegyzésre jogosult hatóságnak. A tulajdonosváltozás bejelentése tehát az új tulajdonosnak a kötelezettsége, ez alól kivételt a Kknyt. 14/A. § d) pontja alapján kizárólag a közjegyző hagyatékot teljes hatállyal átadó végzése vagy a teljes hatályúvá vált ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzése kivétel, amelyről a közjegyző értesíti a közlekedési igazgatási hatóságot. Nincs tehát olyan jogszabályi rendelkezés – ilyet a felperes sem jelölt meg –, amely alapján a bíróságnak kellene a gépjármű tulajdonjogának változása miatt a nyilvántartó hatóságot megkeresni. A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII.28.) Korm rendelet 86. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a törzskönyv kiadásáig a jármű tulajdonjogát igazolja

a jogerős bírósági határozat, amely okiratot ugyanezen szakasz (2) és (3) bekezdése alapján kell a tulajdonosváltás iránti kérelemhez mellékelni.

[38] A felperes fellebbezésének eredményessége folytán pernyertes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles megtéríteni részére a jogi képvisletével kapcsolatban felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mértékű ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltségét.

[39] A feleket az ügyben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés i) pontja alapján megillető tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán meg nem fizetett elsőfokú eljárás illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles viselni.

[40] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[41] A felperes fellebbezés eredményes volt, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében az alperes köteles részére megtéríteni a jogi képvisletével kapcsolatban felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységgel – rövid fellebbezés előterjesztése – arányos ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[42] A feleket az ügyben megillető tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárás illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles viselni.

[43] Tájékoztatja az alperest, hogy

- az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie,

- megfizetése során közleményként fel kell tüntetni adóazonosító számát, valamint az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot.

Figyelmezteti az alperest, amennyiben az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Szeged, 2023. június 12.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László s.k.

a tanács elnöke
táblabíró

előadó bíró